
gebracht. De dominee raakt, toen hij van een preekbeurt in een naburige gemeente op weg was naar de pastorie in Ermelo, bij het invallen van de duisternis in het Veluwe Speulderbos het spoor bijster. Hij loopt twee boeven tegen het lijf die hem willen beroven. Hij biedt zijn beurs en gouden horloge aan en vraagt de rovers ermee akkoord te gaan dat hij tot God bidt hun werk te zegenen. Bij het horen van het woord ‘bidden’ gaan zij er vandoor, zonder de snode plannen die zij voor die nacht hadden, uit te voeren. Het voorval demonstreert ‘dat wien God bewaart, welbewaard is’ (p. 26), maar bovenal getuigt het van de kracht van het gebed. Alleen de aankondiging ervan heeft al effect. Jaren later – de predikant woont inmiddels in een ander deel van het land –, blijkt de werking ervan nog groter te zijn geweest. Op de avond van eerste paasdag klopt een van de boeven aan bij de pastorie. Hij is koopman geworden en vraagt de predikant om vergeving voor het kwaad hem aangedaan. Hij verhaalt hoe het ‘Laat ons bidden’ uit de mond van de dominee hem ‘uit den dood’ opwekte en hem ‘als een scherp zwaard door de ziel’ sneed. Rust vond hij uiteindelijk dankzij ‘het woord van den lieven Zaligmaker: “Zoon, wees welgemoed, uwe zonden zijn u vergeven”.’ (Matteüs 9:2 [p. 29]).

De *Amerikaansche geschiedenis* (3) speelt zich af in het zuiden van het negentiende eeuwse Amerika met zijn door slaven bevolkte plantages. Hoofdpersonen zijn een voorbeeldig plantersechtpaar dat zijn slaven in het christelijk geloof inwijdt, en twee van hun tot het christendom bekeerde kind-slaven. Door het bankroet van hun meesters komen zij in bezit van een wrede slavenhouder. Als echte christenen hebben zij geen vrees voor wie het lichaam doden, maar de ziel niet kunnen doden (Matteüs 10:28). Wanneer er een slavenopstand uitbreekt, brengen zij het hun ingeprinte evangelie van de vijandsliefde (Matteüs 5:44) in praktijk door hun hardvochtige meester te verbergen voor zijn achtervolgers. De man bezwijkt niettemin aan de opgelopen verwondingen. Voordat hij sterft, geeft hij zijn beschermers de vrijheid en bekent hij door frauduleus handelen hun oude meester zijn bezit te hebben ontnomen. Eind goed, al goed. De vrij gelaten kinderen worden herenigd met hun geliefde meesters. Zo laat de geschiedenis zien dat ‘God hier beneden dikwijls vrijgevig de gehoorzaamheid aan zijne geboden belooft’ (p.42).

Het *Kerstgeschenk* (7) is het verhaal over het kerstcadeau voor een zieke jongen dat zijn bestemming niet bereikte. De zondags-schoolonderwijzer was het ontgaan wie de taak op zich had genomen, het te bezorgen. Voordat hem een nieuw geschenk kon worden gegeven, was ‘het zieltje’ van de zieke knaap al ‘naar den hemel’ gegaan, waar het ‘de ware Kerstvreugde’ genoot (p. 12). Ondanks het aandringen van onderwijzer bekent geen van de zon-

landse natie (1850-1900), Amsterdam 2009, 103-143.

⁷ *De Standaard*, 21-2-1877.

⁸ Voor kerstverhalen zie C. Houtman, ‘Kerstvertellingen uit een voorbij tijd’, *Boekenpost* 45, nr. 147, januari/februari (2017), 46-50.

⁹ Voor het genre zie R. Van Schoonderwoerd den Beze-mer, *De ware kindervreugd. Een overzicht van de auteurs, illustratoren en uitgevers van de protestant-christelijke jeugdliteratuur in haar bloeitijd*, Kampen 2015.